

Синтактико-стилістичні засоби у політичному інтерв'ю (на матеріалі сучасної американської преси)

У статті пропонується комплексний аналіз синтаксичних та стилістичних прийомів, за допомогою яких здійснюється вплив на адресата.

Ключові слова: інтерв'ю, повтор, складні речення, вставні речення, еліптичні конструкції, асиндетон, полісиндетон, синтаксична тавтологія.

The article presents the comprehensive analysis of syntactical and lexical means which promote the impact on the addressee.

Key words: interview, repetition, compound sentences, parenthetical sentences, elliptical constructions, asyndeton, polysyndeton, syntactic tautology.

В аспекті комунікативної лінгвістики мовний жанр інтерв'ю вивчався з позицій особливостей побудови і функціонування діалогічного мовлення [1; 5; 2]. В основу інтерв'ю покладено універсальну діалогічну модель мовного спілкування, що дозволяє говорити про універсалізацію інтерв'ю як ефективної мовної практики й жанрової форми в умовах розвитку інформаційного суспільства та функціонування її не лише в межах стилю масової інформації (ЗМІ), а й в інших сферах суспільної комунікації (наука, культура, юриспруденція) [3; 4; 7].

Об'єктом дослідження є інтерв'ю з політичної тематики в сучасній американській пресі. **Предмет дослідження** - структурні та мовні особливості організації політичних інтерв'ю в сучасних американських ЗМІ.

Актуальність та перспективність наукової розробки теми обумовлені загальним інтересом до пошуку основних синтактико-стилістичних складових текстів масової комунікації у зв'язку з їх комунікативною організацією та прагматичним потенціалом. **Метою** статті є дослідження і систематизація структурно-стилістичних вербальних засобів вираження в інтерв'ю політиків за 2010-2011 рік.

Залежно від комунікативного наміру та прагматичної настанови авторів синтактико-стилістичні засоби сприяють стислості або розгорнутості текстів інтерв'ю за участі сучасних американських політичних діячів, відображають

емоційність і розгорнутість синтаксису відповідних усних інтерв'ю, зв'язність і незв'язність синтаксичних конструкцій, передусім аналітичних текстів інтерв'ю [6: 147].

Одним з типових стилістичних прийомів для політичних інтерв'ю є **повтор**, як ефективний засіб впливу на свідомість. Повтор сприяє асоціативному закріпленню певної інформації в потрібному емоційному контексті. Широке використання повторів в політичних інтерв'ю є цілком природнім, оскільки «завдяки своєму великому емоційно-експресивному потенціалу фігури повтору виступають засобом акцентування уваги слухача, смислового, емоційного посилення та ритмічної організованості» [5; 8]. Проведений аналіз дає змогу стверджувати, що політики часто повторюють ті питання, на яких планують зосередити діяльність на своїй посаді. *Senator Graham: Will we create jobs in the future that your kids can enjoy and you can enjoy within our lifetime?! (POLITICO) [13].*

У наведеному прикладі мовець повторює *can enjoy* з метою переконати реципієнтів у тому, що для сенатора пріоритетом є створення робочих місць, що забезпечить людям безтурботне майбутнє.

Аналіз моделей повтору виявив, що у політичному інтерв'ю повторюються як окремі лексеми, так і різні за структурою синтаксичні утворення, що зміцнює структурну організацію тексту. Іноді повторювані одиниці служать лише фоном, на якому різко виділяються інші, неповторювані одиниці висловлювання: *Obama: It is hard to foresee, over the course of the next several decades, any country being able to catch up to us in terms of our ability to influence what's happening around the world and being willing to take responsibility for the events that are taking place around the world (Liberty) [10].* Так, у поданому прикладі, президент США, Б. Обама, виголошує повтор *around the world*, намагаючись зосередити увагу слухачів саме на локації події. На нашу думку, у представленому прикладі доцільнішим було б виокремити такі лексичні одиниці як *being willing to take*

responsibility for the events оскільки актуальнішим є те, що відбувається, а не те, де воно має місце.

Невід'ємною складовою сучасних англомовних політичних інтерв'ю є **модально-емоційні речення**, характерною ознакою яких є особисте ставлення мовця до власного висловлювання: **Obama: And I think that I can do a better job of that and partly because I do believe that we're in a stronger position now than we were in a year ago** (The American Conservative) [14]. **Obama: It does mean, though, that this election matters, precisely for the reason that you're pointing out** (The American Prospect) [16]. У вищенаведених прикладах модальна частка **do/does** виражає прагнення мовця переконати свого співрозмовника у правоті та беззаперечності своїх слів.

У політичних інтерв'ю, що досліджувалися, функціонують також **складні речення**, метою яких – є бажання мовця запевнити слухача у правдивості своїх слів та переконань. Інтерв'юер та респондент, вживаючи синтаксичні конструкції підрядного/ сурядного зв'язку, намагаються передати велику кількість інформації один одному і тим самим уникнути наступної низки запитань: **Senator Graham: There are millions of jobs to be created building these power plants, and the supply chain going into building a nuclear power plant is very robust** (POLITICO) [12]. Так, з прикладу, що аналізується, стає зрозумілим, що сенатор, по перше, повідомляє про те, які перспективи люди матимуть від побудови заводів, по друге, завдяки чому останні будуть збудовані. Отже, в контексті одного складно-сурядного речення, мовець змогла донести до реципієнтів 2 основних ідеї, не отримавши при цьому від інтерв'юера запитань типу: *What will help the government to build these power plants?!*

Іншим важливим компонентом структурної будови політичних інтерв'ю є наявність **вставних речень**. Широке вживання вставних компонентів та їх семантичне забарвлення додає публіцистичному стилю точності та ясності у виразі думки. Традиційно політики використовують вставні конструкції, які вказують або ж уточнюють суб'єкт/ предмет, про

який йдеться мова у цілому реченні: **ОБАМА:** *So we are calling for an effective investigation of everything that happened. I think the Israelis are going to agree to that — an investigation of international standards — because they recognize that this can't be good for Israel's long-term security* (The American Prospect) [15]. У зазначеному прикладі вставна конструкція використовується адресантом для вираження уточнюючої інформації щодо предмета обговорення, а саме мовець розшифровуючи *that* доносить до слухача те, з чим саме (*an investigation of international standards*) Ізраїль може погодитися в перспективі.

ОБАМА: *Well, here's what I'm confident about: that nobody — Democrat or Republican — wants to see people's paychecks smaller on Jan. 1 because Congress didn't act. And over the last 48 hours, a range of independent economists — both left and right — have concluded that this package would, in fact, increase potential economic growth by as much as 1 percent and could end up meaning an additional million and a half jobs* (In These Times) [9]. У даному прикладі вставні конструкції уточнюють суб'єкт, про який йдеться мова, а саме: вживаючи після *nobody - Democrat or Republican; economists — both left and right* президент змушує слухачів задуматися над почутими словами, піддати їх сумніву або ж, навпаки, переконатися в їх достовірності.

Досить поширеними у проаналізованих політичних інтерв'ю є еліптичні конструкції, які відрізняються від повноцінних речень контрастністю та експресивністю: **ОБАМА:** *Fundamental challenges* (The American Prospect) [16]. **ОБАМА:** *You know, when — when families sit around the kitchen table, they say to themselves, what are the things we have to have? College education for our kids. Paying our mortgage. Getting the roof repaired. A new boiler. What are the things that would be nice to have? A vacation. Eating out. Some new clothes* (In These Times) [9]. Адресант використовує еліптичні конструкції з метою економізації висловлення, тим самим підвищуючи його інформативність. Стилiстична роль еліпсисів досить обширна, вони надають висловлюванню лаконiчностi, експресивностi та динамiзму.

Проведений аналіз свідчить, що серед синтактико-стилістичних засобів політичних інтерв'ю доцільним є виокремити асиндетон та полісиндетон. **Асиндетон**, заснований на пропуску сполучників між однорідними членами речення, зображає швидкий рух, зміну подій, предметів, що не привертають увагу. Відсутність *and* створює враження, що список може бути неповним. Асиндетон зазвичай має місце при передачі взаємопов'язаних етапів однієї дії. Отже, відсутність сполучників між предикативними структурами, перш за все, скорочує час виголошення кожного відрізка, по друге, надає повідомленню чіткого та дещо жорсткого ритму. Наприклад: **OBAMA: *What's also true is that most of the steps that we can take for our national security, for our energy independence, for our economy are ones that would have the side benefit of dealing with climate change*** (The State) [18]. Так, у наведеному прикладі метою Б. Обама є зосередити увагу адресатів на тому, що уряд планує зробити *for our national security, for our energy independence, for our economy*. Президент наголошує, що саме це сприятиме вирішенню проблеми зміни клімату у світі.

Obama: *I know a lot of folks feel frustrated about Congress, about how it operates, the bickering, the weird rules, the filibusters, all that stuff* (The Washington Monthly) [19]. У запропонованому прикладі, президент, перераховуючи питання, які турбують громадян (*the bickering, the weird rules, the filibusters, all that*), намагається прийняти їх позицію та розділити їх переживання.

Полісиндетон виконує функцію посилення певних відчуттів і тональностей – різноманіття, достатку, одночасності, послідовності, інтенсивності, гармонійності, впорядкованості дії. Наявність різних видів сполучників може надати повідомленню мовця як тимчасове, так і просторове значення, вказати на результативність, динамічність описуваного явища або ж надати висловлюванню певної урочистості. В текстах інтерв'ю з політичної тематики сполучник *and* є найбільш вживаним. **Senator Graham: *If you're Republican and you hear from the nuclear industry and the utility***

industry and the oil and gas industry and the manufacturing industry, this is what we've been waiting for (POLITICO) [11].

У прикладі адресант використовує полісиндетичний тип зв'язку між частинами речення прагнучи надати перерахованим частинам емоційного наголосу *the nuclear industry and the utility industry and the oil and gas industry and the manufacturing industry*.

З метою емоційного підсилення необхідної частини висловлювання використовується також **синтаксична тавтологія**, що забезпечує логічність та точність викладу інформації. Найбільш типовим випадком використання синтаксичної тавтології у текстах інтерв'ю з політичної тематики є повторення підмета, вираженого власним ім'ям або особовим займенником: ***POTUS: A lot of Latino workers who are in construction, they could also be working to help to build new airport runways, new school construction, so getting projects going that can put people back to work right away, that's something that we've proposed*** (The Foreign Policy) [17]. У вищенаведеному прикладі респондент використовує особовий займенник *they* з метою наголосити на тому, що саме *A lot of Latino workers* виступають як допоміжна робоча сила у зведенні нових будівель на території США.

Загалом, сформульовані вище теоретичні положення і проаналізовані приклади дозволяють позиціонувати політичні інтерв'ю як різновид медіа дискурсу. Політичне інтерв'ю як і медіа-дискурс звернене до суспільства вцілому. Це обумовлює використання загальнооціночної лексики, переважно соціально значущих і закріплених мовних засобів у суспільно-політичній термінології. Перспектива подальшого дослідження цього жанру полягає у поглибленому вивченні виділених структурних елементів синтаксичного рівня в інтерв'ю американських політиків, зокрема дейктичних елементів, їх використання у стратегіях і тактиках впливу на адресата.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Бахтин М.М. Эстетика словесного творчества / М.М. Бахтин. – М.: Искусство, 1986. – 445 с.
2. Бацевич Ф.С. Основы коммуникативной лингвистики / Ф.С. Бацевич. – К.: Академія, 2004. – 344 с.
3. Белановский С. А. [Индивидуальное глубокое интервью](#) / С.А. Белановский. — М.: Никколо-Медиа, 2001.— 320 с.
4. Воробьева О.П. Текстовые категории и фактор адресата / О.П. Воробьева. – К.: Вища школа, 1993. – 199 с.
5. Кочетова Л.А. Лингвокультурные характеристики английского рекламного дискурса: автореф. дис.на соиск. учен. степ. канд. филол. наук: спец. 10.02.04 “Германские языки”/ Л.А. Кочетова. – Волгоград, 1999. – 18 с.
6. Семенюк І.С. Лінгвостилістичні особливості текстів сучасної американської художньої прози та газетної публіцистики з юридичної тематики: Посібник / І.С. Семенюк. – К.: ТОВ «НВП Поліграфсервіс», 2010. – 216 с.
7. Шумилина Т. В. Не могли бы Вы рассказать... Метод интервью в журналистике / Т.В. Шумилина. — М.: МГУ, 1976. – 136 с.
8. Dijk T. A. van. Ideology : A Multidisciplinary Approach Text / T. A. van Dijk. – London: Sage Publications, 1998. – 374 p.
9. In These Times. – June 14, 2010. Режим доступа: http://www.inthesetimes.com/6072/social_securitys_porcupine_politics/
10. Liberty. – March/ April 2011. Режим доступа: <http://www.libertymagazine.org/index.php?id=1704>
11. POLITICO. – March 25, 2011. Режим доступа: <http://www.politico.com/news/stories/0511/55713.html>
12. POLITICO. – May 20, 2010. Режим доступа: <http://dyn.politico.com/bensmith/archive.cfm/year/2010/month/5>
13. POLITICO. – March 6, 2011. Режим доступа: <http://www.politico.com/news/0611/56216.html>

14. The American Conservative. – August 01, 2010. Режим доступа: <http://amconmag.com/2010/aug/01/00023/>
15. The American Prospect. – December 8, 2010. Режим доступа: http://prospect.org/cs/interviewing=can_the_workers_of_the_world_unite
16. The American Prospect. – May 10, 2011. Режим доступа: <http://prospect.org/cs/archive/viewissue?issueId=406>
17. The Foreign Policy. – April 14, 2010. Режим доступа: http://www.foreignpolicy.com/2011/04/14/nato_at_war
18. The State. – May, 2011. Режим доступа: <http://www.state.gov/documents/organization/161997.pdf>
19. The Washington Monthly. – November/ December, 2011. – Режим доступа: <http://www.washingtonmonthly.com/features/2010/1011.toc.html>